

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א. מאימתי חייב משיאכל תרטימר בשר וישתה חצי לוג יין האיטלקי.....2
- ב. אכל בחבורת מצוה ... אכל נבילות ומריפות שקצים ורמשים ... אכל דבר שהוא מצוה ודבר שהוא עבירה ... אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיאכל בשר וישתה יין שנאמר זולל וסבא.....3
- ג. אינו חייב עד שיקח בשר בזול ויאכל יין בזול וישתה דכתיב זולל וסבא.....4
- ד. אכל בשר חי ושתה יין חי ... אכל בשר מליח ושתה יין מגיתו אין נעשה בן סורר.....4
- ה. ערב תשעה באב לא יאכל אדם שני תבשילין ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ... אבל אוכל הוא בשר מליח ושותה יין מגתו ... כל זמן שהוא בשלמים ויין מגיתו ... כל זמן שהוא תוסס.....5
- ו. יין תוסס אין בו משום גילוי וכמה תסיסתו שלשה ימים.....8
- ז. לא נברא יין בעולם אלא לנחם אבלים.....9
- ח. אינו חייב עד שיאכל בחבורה שכולה סריקין.....10
- ט. אין עולין בעיבור החודש פחות מעשרה בני אדם ואין עולין לה אלא בפת דגן וקטנית ואין עולין לה אלא לאור עיבורו ואין עולין לה ביום אלא בלילה.....10
- י. אכל בשר עוף אינו נעשה בן סורר ומורה ... מהורין נעשה בן סורר ומורה כי תנן נמי מתניתין להשלים.....12
- יא. דבר מצוה תנחומי אבלים דבר עבירה תענית ציבור.....12
- יב. אכל דבילה קעילית ושתה רבש וחלב ונכנס למקדש.....13

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

דף ע.

א. מאימתי חייב משיאכל תרטימר בשר וישתה חצי לוג יין האיטלקי

בן סורר ומורה¹ האמור בתורה הרי נתפרשה בו סקילה, ולא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר, והיכן הזהיר (ויקרא יט פסוק כו) לא תאכלו על הָדָם לא תאכל אכילה המביאה לידי שפיכות דמים וזו אכילת בן סורר ומורה שאינו נהרג אלא על אכילה מכווערת שאכל, שנאמר (דברים כא פסוק כ) זולל וסבא מפי השמועה למדו שזולל הוא האוכל בשר ברעבתנות וסבא השותה יין ברעבתנות.

אכילה זו שהוא חייב עליה², פרטים הרבה יש בהם והן כולן הלכה מפי הקבלה ובתורה לא נתפרש, ולהלן יבוארו, ופרט ראשון שאינו חייב סקילה עד שיאכל משקל חמשים דינרין מבשר בבת אחת³, וישתה חצי לוג מיין⁴

¹ רמב"ם הל' ממרים פ"ז ה"א

² רמב"ם שם הלכה ב

³ ולפי שיעורים של זמנינו יוצא שזהו כ - 240 גרם, ולפי החזון איש הוא כ - 480 גרם, ועיין בספר "לב בנים" על עניני בן סורר ומורה (סי' ו') הביא מהגר"א גנחובסקי שמכאן יש להוכיח לכאן כשיטת השיעורים של החזון איש, שאם השיעור היינו רק 240 גרם אין זה דרך זלילה. וע"ש עוד משו"ת חוט השני (סי' צ"ו) שכבר התעורר בזה, שאין זה שיעור שיקרא עבור זה זולל וסבא, ובס' ערך מלין (ערך תרטימר) תירץ לפמ"ש"כ הרמב"ם (הל' ממרים פ"ז ה"ב) שצריך שיאכל כל הבשר בבת אחת, א"כ אף בשיעור כזה, גם כן הוא דרך זלילה כשאוכלו בבת אחת.

⁴ משמע שבכל יין זהו שיעורו וברדב"ז כאן רבינו השמיט האיטלקי אף על פי שזוכר במשנה שהתנא הזכיר יין האיטלקי לפי שהיה חשוב במקומו ובזמנו וכבר אפשר שימצא במקומות אחרים יותר חשוב ממנו. ע' עירובין ס"ד ב שאני יין האיטלקי דמשכר טפי, ובעבודה זרה ל"ב א ראשון שלנו כשלישי שלהם, וידוע שאיטליה נקראה אדום ע' ירושלמי ע"ז פ"א ה"ב, ואמרו כי יין האדומים משובח לקיים מה שנאמר אמלאה החרבה ע' פסחים מ"ב ב, אמנם באמ"צ העיר הן בזמן שדנו ד"נ היינו קודם הרבה לחורבן הבית אז יין שביהודה היה משובח ממנו ע' פסחים שם ואיך נשנה בהלכות בסו"מ יין האיטלקי בתור יין החזק ביותר, ואולי אמלאה החרבה נאמר מזמן שפשטה מלכות רומא על ישראל דקדם כמאתים שנה לחורבן ע' ע"ז ה' ע"ב. ה. אולם ביד רמה כ' חצי לוג יין בלוג האיטלקי שהוא גדול מלוג מדברי, ומאן דמפרש האיטלקי איין לא חש לקמחיה, לפי פירוש זה לא מוסבת תיבת "איטלקי" על היין כי אם נקטו שיעור חצי לוג האיטלקי יין, וראה במשנה שבירושלמי הכא "באיטלקי" וכן בירושלמי פסחים פ"י ה"א ד' כוסות שאמרו ישנן רביעית יין באיטלקי, ומבואר באור זרוע הל' חלה סי' רכ"ו (ויזומיר ה"א ל"ד סע"ד) בירושלמי פ' ערבי פסחים דתני ר"ח ארבע כוסות שאמרו חכמים ישנו רביעית יין האיטלקי, וכמה היא רביעית האיטלקי לוג כו. וידוע כי שיערו במדות הלח והיבש האיטלקיות ע' שביעית פ"א מ"ב דבילה של ששים מנה באיטלקי, ובבלים פ"ז מ"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

בבת אחת. ואם⁵ אינו אוכל ושותה בבת אחת אין זה דרך רעבתנות ואינו נחשב כזולל וסבא.

ב. אכל בחבורת מצוה ... אכל נבילות וטרפות שקצים ורמשים ... אכל דבר שהוא מצוה ודבר שהוא עבירה ... אינו נעשה בן סורר ומורה עד שיאכל בשר וישתה יין שנאמר זולל וסבא

אם גנב משל⁶ אביו ואכל אכילה מכווערת כזו והיתה אכילת מצוה, אפילו מצוה מדבריהם, או אכילת עבירה אפילו עבירה מדבריהם, פטור, שנאמר (דברים כא פסוק כ) **אִינְנו שְׁמַע בְּקִלְנוּ, שאינו עובר באכילה זו אלא על קולם יצא זה שעבר בה על דברי תורה, או שאכלה בדבר מצוה.**

כיצד אכל אכילה זו המכווערת עם החבורה הרעה שאוכל עמהם בדבר מצוה, כגון סעודת עיבור החודש או עיבור השנה⁷, או שאכלו מעשר שני⁸.

שיעורין באימלקי כו', ולכן לא הזכיר הרמב"ם בהל' ממרים פ"ו ה"ב התנאי שיהיה יין אימלקי ע' כס"מ שם. מרגליות הים דה

⁵ ראה בצפנת פענח להל' כלאים פ"י (כ' ע"ב) שהעיר דכאן לא מהני בכדי אכילת פרס ומקורו בתוספתא פ"א עד שיתן לתוך פיו כשיעור, דהיינו בבת אחת, והשיעור דאכילה ושתיה הוא כשימת התוס' סוטה ה' דרביעית הלוג הוא שיעור כ"ה סלעים והוא שיעור ליטרא כמבואר בבכורות נ' וא"כ תרמימר דהוא שני ליטרים דהיינו חמישים סלעים הוא שיעורא דחצי לוג.

⁶ רמב"ן שם

⁷ זבמאירי (ע' רנח) הביא גם אכל בעיבור השנה וע' בהע' שם.

⁸ כלומר שקנה במעות מעשר שני בשר ואכלו בירושלים או ששתה יין של מעשר שני קשה קצת מדברי רבינו משמע דמעמא דהא דמעשר שני הוא משום דהוי דבר מצוה שכן כתב כיצד אכל אכילה וכו' וכתב הא דמעשר שני משמע דבחד נוונא הוא ובגמ' לא משמע כן דאמרו שם כיון דכי אורחיה קא אכיל ליה לא מימשיך ע"כ ופירש"י ז"ל כדרך מצותו שנאמר בבקר ובצאן ביין ובשכר וכו' כלומר דכן הוא דרך מצותו ליקח מאותן המעות בשר ויין וכיון דדרכו כן לא מימשיך ואין הטעם משום דהוי דבר מצוה דאין המצוה לאכלו אלא הבעלים כדכתב רבינו בהלכות מעשר שני שהוא נאכל לבעליו כו' וזו היא המצוה כדכתיב ואכלת וכו' אבל מי שאינו בעליו אין בו המצוה ורבינו נראה דנתן טעם מפני שהוא מצוה ואולי דרבינו אין בוונתו אלא הטעם האמור בגמ' אבל משום דדמי למצוה כייל לה בהדי הנך. לח"מ שם. ואין לגרוס בגמ' אכל טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו כו'. כמש"כ ביד רמה כ' ראינו במקצת חידושי צרפת אכל טבל וכו' ומעות גדולה היא בספריהם ואינן בכל ספרי ספרד לא במשנה ולא בתלמוד וכ"ש דלא משכחת לה, דאי בבשר לא טבל איכא ולא מעשר ראשון איכא, ואי ביין האי אכל שתה מיבעי ליה, ואי בתבואה בשר ויין בעינן, הלכך לא משכחת ליה - ואין לומר דנקטו אכל כיון דשתיה בכלל אכילה ובגמ' הרי יש משום טבל ומעשר דכללא דין הוא רק

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

בירושלים הרי זה פטור, וכן אם אכלה מנבלות וטריפות שקצים ורמשים הרי זה פטור מן המיתה.

אכל כל מאכל⁹ ולא אכל בשר בהמה, שתה כל משקה ולא שתה יין, פטור.

ג. אינו חייב עד שיקח בשר בזול ויאכל יין בזול וישתה דכתיב זולל וסבא

ומפרטי האכילה¹⁰ שרינו חייב סקילה עד שיגנוב משל אביו ויקנה בשר בזול ויין בזול.

ד. אכל בשר חי ושתה יין חי... אכל בשר מליח ושתה יין מגיתו אין נעשה בן סורר

אכל בשר¹¹ חי ושתה יין חי פטור שזה קרי הוא ואין אדם יכול להמשך בזה.

וכן אם אכל בשר מליח ביום השלישי למליחתו או שתה יין מגתו פטור שאין אדם יכול להמשך בזה¹². אבל ביום הראשון ושני לא נקרא מליח ונעשה עליו בן סורר ומורה¹³.

כשאוכל ושותה נקראו שניהם אכילה אבל כשאינו אוכל רק שותה לא יתואר לומר אכל, ועי' שדי חמד חלק ט"ז מעי' השי"ן כלל כ"ט.

⁹ שם ה"ג וערוה"ש העתיד שם סי' סט פעי' ט

¹⁰ רמב"ם שם הלכה ב

¹¹ רמב"ם שם הלכה ד

¹² קשיא טובא דבגמרא מסיק הכא משום אימשוכי הוא ובכל שהוא לא מימשך ויין עד ארבעים יום. וכתב רש"י משעבר עליו לילה אחד מפני טעמו ולא השיב. וקשה עליו ממליח ומיין דמשמע דיין נמי בשלשה ימים ומהתלמוד משמע עד ארבעים יום ואם גרסת רבינו כגרסת הספרים שלנו צ"ל שאין זו מסקנא אלא שאלה דאמרינן גבי ערב תשעה באב אבל אוכל הוא בשר מליח ושותה יין מגתו בשר מליח עד כמה א"ר הנינא בר כהנא כל שהוא בשלמים ויין מגתו עד כמה כל זמן שהוא תוסס וכמה תסיסתו גי' ימים הכא מאי התם משום שמחה הוא כל זמן שהוא בשלמים נמי אית ביה שמחה הכא משום אימשוכי הוא ובכל שהוא לא מימשך ויין עד מ' יום כלומר או דילמא ל"ש ולא נפשטה השאלה ותפס רבינו פשט דברי רבי הנינא דאמר בשלמים. ואכתי קשיא לי על פסק רבינו נהי דלא נפשטה השאלה לא היה לו לפסוק בד"נ להחמיר וצ"ע. רדב"ז

¹³ רדב"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

**ה. ערב תשעה באב לא יאכל אדם שני תבשילין ולא יאכל
בשר ולא ישתה יין ... אבל אונל הוא בשר מליח ושותה
יין מגתו ... כל זמן שהוא כשלמים ויין מגיתו ... כל זמן
שהוא תוסס**

ערב תשעה באב¹⁴ אחר חצות היום לא יאכל מן הדין בשר בסעודה המפסקת, גם אם אינו נוטל ידיו לפת¹⁵, ולא ישתה יין, כדי להרבות אבל ולזכור חורבן הבית ויצטער עליו¹⁶. וכל בשר ואפילו בשר עוף בכלל האיסור¹⁷, ונהגו להחמיר שלא לאכול דגים¹⁸, וכן תבשיל שנתבשל בו בשר אסור, וכן אין לשתות שכר בסעודה המפסקת, והוא הדין לבירה ושאר משקאות, ויש מתירים לשתות קצת שכר לעיכול למי שהורגל בכך וקשה לו בלא זה¹⁹.

בסעודה המפסקת אסור לאכול שני תבשילים, ואפילו בישראל מין אחד בשתי קדרות, אלא שאחד עבה ואחד רך גם זה חשוב שני תבשילים²⁰, אבל אם שניהם שוים אלא שהוצרך לבשל בשני קדרות מפני שבני הבית מרובים מותר לאכול משניהם.

ושתי ביצים האחת קשה, והאחת רכה שראויה לגמיעה חשיבי שני תבשילים לענין זה, ואפילו דבר הנאכל כמות שהוא חי, אם נתבשל חשוב

¹⁴ שו"ע ונו"כ תקנב א

¹⁵ שו"ת בצל החכמה ח"ד סי' נ"ה

¹⁶ מ"ב שם א

¹⁷ שו"ע ונו"כ שם ב. ואע"ג דהטעם באיסור בשר משום דנתבטלו הקרבנות, ולאחר ג' ימים לא מקרי עוד בשר לענין קדשים שהרי שלמים אין נאכלין יותר משני ימים ולילה אחת, וכן עופות לא היו קריבים ע"ג המזבח חוץ מתורים ובני יונה, וגם אין שמחה אלא בבשר בהמה. מ"מ נהגו לאסור. מ"ב שם ה

¹⁸ משום דאיכא דוכתא דדגים בכלל בשר הוא, ועוד דהוא עולה על שולחן מלכים ושמחה הוא לאיש באכילתו. מ"ב שם ו

¹⁹ מ"ב שם ד

²⁰ שו"ע ונו"כ שם ג. מ"ב ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

תבשיל לענין זה, ואין חילוק בין צלי למבושל לענין זה, ובאפוי אפילו כמה מינים אין דין שני תבשילים²¹.

אם אכל²² קודם הצות אפילו דעתו שלא לאכול עוד, מותר לאכול שני תבשילין. וכן אפילו אוכל אחר הצות, אם דעתו לאכול אחריה סעודת קבע מותר לאכול שני תבשילין, ולא נאסר בשני תבשילין אלא כשאוכל אחר הצות, ואין דעתו לאכול אחריה סעודה קבע אחרת. ואם דעתו לאכול אחריה סעודת עראי, הסעודה הקודמת היא עיקר הסעודה ואסור לאכול בה שני תבשילין²³.

והמנהג בכל גלילות אשכנז לאכול סעודה קבועה מנחה²⁴, ואח"כ מתפללין מנחה ונטלים לידיים אוכלים סעודה מפסקת. ונוהגין להרבות קצת בסעודה ראשונה, כדי שלא יזיק להם התענית, וכל זמן שהוא מכויץ לשם שמים שלא יזיק לו התענית הרשות בידו, אבל עכ"פ יראה כל אדם שלא ישביע עצמו יותר מדאי²⁵, והחכם עיניו בראשו כדי שיוכל לאכול אחר המנחה סעודה המפסקת שלא יהא כאכילה גסה ועראי. מיהו מי שיוכל לסגף עצמו ויודע בעצמו שאין התענית מזיק לו ומחמיר על עצמו, נקרא קדוש.

ויש נוהגים לאכול מאכלים כדי לחזק כוחו בלא פת ונטילת ידיים, ומברך ברכה אחרונה. וממתינים קמעא ונוטל לידיו, ואוכל לסעודה מפסקת פת וביצה.

נכון לכל אדם שימעית הנאותיו, ויסתפק במועט בסעודה המפסקת, רק כדי להחזיק עצמו שיוכל להתענות. ומי שאפשר לו, יטול ידיו, ולא יאכל בסעודה המפסקת אלא פת חריבה במלח וקיתון של מים. ויש מחמירים לטבל אחר אכילתן פת באפר ואומר זהו סעודת תשעה באב²⁶ ולאכלו, על שם (איכה ג פסוק טז) וַיִּגְרַס בְּחֻץ שְׁנֵי הַכְּפִישָׁנִי בְּאֶפֶר.

²¹ א"א בוטשאטש

²² שו"ע ונו"כ שם ט

²³ מ"ב שם כ

²⁴ רמ"א שם, ובמג"א (סקי"א) ממליץ על הנוהגים להרבות בסעודה לפני מנחה "מפני שבזמן בית שני היה ט"ב יום טוב והיו מרבין בסעודה לכן אף עכשיו לא זזו ממנה להיות לזכרון שיהפך במהרה בימינו לששון ולשמחה"

²⁵ שרבים מאחרונים אין דעתם נוטה בזה להרבות מתחלה בכמה מיני תבשילין ולהתענג בהם וזהו עיקר סעודתו ואחר מנחה שאינו רעב ואינו צמא כלל אוכל לזכר סעודה מפסקת והוא רק כעין סעודת עראי וע"כ יש מהם שאומר שלא יאכל קודם מנחה רק תבשיל אחד ואחר מנחה יאכל עדשים או ביצים וכנ"ל ואף שגם זה בכלל תבשיל הוא לא מצטרפי אהרדי. והא"ר כתב להצדיק קצת את המנהג כיון שמכוין לשם שמים. מ"ב שם כב

²⁶ מ"ב שם טז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

נהגו לישב על גבי קרקע בסעודה המפסקת, כדי שתהא הסעודה שפלה. רק שיתן איזה שטיח או בגד להפסיק בינו לבין הקרקע, ומכל מקום אם הוא אדם חלוש יוכל להניח כר תחתיו, ואין צריך לחלוץ מנעליו עד השקיעה, ולאחר הסעודה מותר לישב על הספסל, עד השקיעה.²⁷

ולא ישבו שלשה לאכול ביחד, כדי שלא יתחייבו בזימון, ואפילו ישבו ואכלו יברך כל אחד לעצמו בלי זימון.²⁸

כל מה²⁹ שדרך לערב בתבשיל בשאר ימות השנה, כגון אפונים ובצללים וביצים טרופות וכדומה, חשוב הכל תבשיל אחד, ולכן יש סועדים לבם בסעודה המפסקת בתבשיל עדשים עם ביצים טרופות בקדירה, מפני שהוא מאכל אבלים.³⁰ ומנהגנו לאכול ביצים קשים לבד.³¹

אבל האוכלים עדשים ואחר כך ביצים, טועים הם, ומנהג משובש, וראוי לבטלו.³²

הנוהגים לאכול ביצים קשות אחר ברכת המזון, עושים שלא כדין, וגורמים לברכה שאינה צריכה.³³ וגם בביצים הטרופות בקדירה, לא הותר בזה אלא במקום שדרכם בכך במשך כל השנה, אבל בלא זה אסור.

פירות חיים מותר לאכול מהם אפילו כמה מינים,³⁴ אבל אין לאכול פירות כבושים,³⁵ ולכן אין לאכול מלפפונים או קישואים כבושים במים ומלח או בחומץ.

סלט שעושים מעגבניות ושאר ירקות מעיקר הדין דינו כפירות חיים, אך טוב להחמיר, וגבינה דינה כפירות חיים ואין עליה תורת תבשיל, אלא אם כן טיגנה או בישלה,

²⁷ מ"ב שם יח

²⁸ שו"ע ונו"כ שם ה. מ"ב יט

²⁹ שו"ע ונו"כ שם ג

³⁰ שו"ע ונו"כ שם ה

³¹ מ"ב שם ה

³² מ"ב שם יג

³³ מ"ב שם יד

³⁴ שו"ע ונו"כ שם ד

³⁵ שערי תשובה שם ס"ק א בשם שיירי כנסת הגדולה הנהות מור אורח חיים סימן תקנבשהביא דברי הרמ"א שלא יאכל אחר סעודתו [צנון ומליח] דברים שנוהג בהם בשאר פעמים, כדי שיתנהג בפרישות. וכתב "מכאן אסרתי בתשובה הא"ח סימן רס"ב לאכול אותן קשואין שכובשין אותן במים ומלח או בחומץ כדי לגרור תאות המאכל, דלא גרעי מצנון ומליח. ואף על פי שצנון ומליח אוכלים אותם אחר הסעודה כמ"ש המרדכי, והקשואין הללו נאכלין עם המאכל, אין בכך כלום, דאף צנון המנהג לאכלו עם מאכל ואסר המרדכי לאכלו". ובערוה"ש ז הביא האוסרים אך הוא עצמו ס"ל דלא חשיב תבשיל. ועיין ילקוט יוסף ילקוט יוסף מועדים דין ערב תשעה באב וסעודה המפסקת סעיף ד שכתב לאסרו מדין שתי תבשילים וציין להנ"ל וצע"ג שאין זה הטעם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ומותר לשתות קפה או תה בסעודה המפסקת³⁶. ומי שאפשר לו טוב שיחמיר בזה, אם שותה קפה לעונג³⁷.

ו. יין תוסס אין בו משום גילוי וכמה תסיסתו שלשה ימים

בזמן הש"ס היה³⁸ גילוי – כלומר משקין שנתגלו ואוכלין שנתגלו, סכנה גדולה מפני הנחשים שאכלו ושתו מהם, והטילו שם ארס, וכתבו הטור והש"ע דעכשיו שאין נחשים מצוים בינינו לא חיישינן לגילוי ולכן קצרו בזה³⁹, ומ"מ כתב אחד מגדולי האחרונים דגם עתה בארצות המערב הפנימי, יש הרבה מקומות דשכיחי בהו נחשים ועקרבים⁴⁰, וצריכים לזהר בגילוי. כשם שאסור לאכול ולשתות דבר איסור, כמו כן אסור לאכול ולשתות דבר של סכנה ומרגלא בש"ס דסכנתא חמירא מאיסורא.

אולם להלכה בזמנינו אין איסור לשתות משקים מגולים, מפני שאין נחשים מצויים בינינו, והרוצה להחמיר בזה גם בזמן הזה, יש לו על מי שיסמוך⁴¹, ובפרט במקומות שגם בימינו שכיחים נחשים⁴². אמנם גם לשיטה זו אין להקפיד במים מגולים לנטילת ידיים לסעודה ולנטילת ידיים ליד המיטה, כי האיסור הוא בשתיית מים מגולים, ולא ברחיצה בהם⁴³.

³⁶ שע"ת שם

³⁷ כגון אספרסו וכדומה שהרי מה שהתיר אינו אלא משום שאין בו שררה ועונג.

³⁸ עורך השלחן יו"ד קפז א ב ה

³⁹ ואין בזה משום דבר שנאסר במנין שאסור לעולם אף כשבטל הטעם דבגילוי כשגזרו לא גזרו רק על המקומות שנחשים מצויים וכך היתה התקנה שעל המקומות שאינם מצויים לא גזרו [טור וכ"כ התוס' פרק אין מעמידין ל"ה א]

⁴⁰ פר"ח סק"א

⁴¹ של"ה ח"א שער האותיות ד"ה איסור משקין שנתגלו; פר"ח יו"ד סי' קפז; מעשה רב סי' צה, ופאת השולחן סי' ב סקל"ב, בשם הגר"א; בן איש חי שנה ב פר' פינחס אות ט. וראה עוד בשו"ת פאת שדך סי' פו; ס' שמירת הגוף והנפש ח"א סי' מד. וראה באריכות פרטי הדינים באנציקלופדיה תלמודית, כרך ו, ע' גלוי, ובחלק א מבוא ד – השתנות הטבעים.

⁴² דרכ"ת שם סק"ו וסק"ז וראה בשו"ת ישא יוסף ח"ב סי' טו שלדעת רי"ש אלישיב גם בימינו ראוי שירא שמים יהוש לדעת הגר"א, אך מעיקר הדין יש מקום להקל, עיין שם.

⁴³ ב"ח או"ח סי' קס, ומ"ב שם סקב"ג – לענין נטילת ידיים לסעודה; מסקנת שע"ת או"ח סי' ד סק"ז – לענין נטילת ידיים ליד המיטה, לאחר שהביא סתירה בין שני מקומות בבאה"ט בזה. וכן הכריע במ"ב סי' קס סקב"ג. אמנם ראה שע"ת סי' ד סק"ז שיש הסוברים להחמיר במקום שאפשר. וראה בס' אורחות רבנו ח"א עמ' רו שכן נהגו החזו"א ורי"י קנייבסקי. וראה עוד בס' שמירת הגוף והנפש פמ"ד, שהביא שיש מקפידים גם בזה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

וכן – גם לשיטת המחמירים בימינו – אין לחשוש מדין מים מגולים כשהם נמצאים במקרה, כי אין דרך נחשים להיכנס למקומות קרים⁴⁴.

יין מזוג יש בו משום גילוי, והטור כתב כל זמן שיש בו מעט יין⁴⁵, יין תוסס אין בו משום גילוי דאין הנחש שותה ממנו וכמה תסיסתו ג' ימים משעת עשייתו, וכן יין שהחמיץ אין בו משום גילוי,

וכן משקין שזורדין⁴⁶ ונוטפין טיף טיף אין בהם משום גילוי שהנחש בורח מזה.

ז. לא נברא יין בעולם אלא לנחם אבלים

למרות שיין מועיל לניחום אבלים כבר התבאר במסכת כתובות דף ח: שאין שותין⁴⁷ בבית האבל יתר על עשרה כוסות לכל אחד ואחד⁴⁸, שלשה קודם אכילה, ושלשה בתוך אכילה, וארבעה לאחר אכילה ולא יוסיף שמא ישתכר. שמותר לאכול בשר ולשתות יין מעט בתוך הסעודה כדי לשרות אכילה שבמעיו, אבל לא לרוות⁴⁹.

דף ע:

⁴⁴ שו"ת שבה"ל ח"ו או"ח סי' סג אות ב.

⁴⁵ ע"ש ונראה כוונתו הוא כשמזוג בשארי משקין דאין בהן משום גילוי דאז צריך למעט יין אבל במזוג במים בכל ענין יש בו משום גילוי (עי' פ"ח) ו

⁴⁶ ודע דבירושלמי שם איתא דהא דשארי משקין אין בהן משום גילוי זהו מן הסתם אבל כשראינו שהנחש שותה מהם יש בהם איסור במשקה זו שבכלי זה והכי משמע בגמ' גבי כותח הכבלי דאי אית בהו ניקורי חיישינן ע"ש [ל' ב] וניקורי הוא כמין מקום נשיכת הנחש [רש"י ד"ה ניקורי] ואף שלא ראו את הנחש מ"מ כיון שנראה שזה הוא מניקור שלו אסור וה"ה בכל הדברים.

⁴⁷ רמב"ם הלכות אבל פרק יג הלכה ח

⁴⁸ כפירש"י שאינו חיוב לשתות אלא מניעה כמה לא לשתות. ב"י יו"ד שעה ועיי"ש בבית הלל, ועיין בירושלמי ברכות פ"ג ה"א ובמס' שמחות פ"ד שהמנחמים שותים עשרה כוסות בבית האבל ובשביל כך נתכנה בית האבל "מרוח" ע' כתובות ס"ט סע"א וירושלמי ברכות פ"ג ה"א, וע' בס' מכתבי תורה מהגר"י מרוגטשוב ט"ז סע"ד.

⁴⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד שעה ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

ח. אינו חייב עד שיאכל בחבורה שכולה סריקין

אכילה זו שבן סורר ומורה חייב עליה כבר התבאר שדברים הרבה יש בהם והן כולן הלכה מפני הקבלה ובתורה לא נתפרש, ואינו חייב סקילה עד שיגנוב משל אביו⁵⁰ ויקנה בשר⁵¹ בזול ויין בזול, ויאכל וישתה מחוץ לרשותו של אביו בחבורה שכולן ריקנין ופחותין⁵².

ט. אין עולין בעיבור החודש פחות מעשרה בני אדם ואין

עולין לה אלא בפת דגן וקטנית ואין עולין לה אלא לאור

עיבורו ואין עולין לה ביום אלא בלילה

כשמעברין בית דין⁵³ את החדש מפני שלא באו עדים כל יום שלשים וה"ה⁵⁴ כשיודעים לפי החשבון שלא יבואו עדים ביום ל' וקובעין החדשים א' מלא וא' חסר בלי עדים וקידוש, היו עולין למקום מוכן⁵⁵ ועושין בו סעודה ביום

⁵⁰ ומעם הדבר כתניא, בסנהדרעו עב ע"א "רבי יוסי הגלילי אומר: וכי מפני שאכל זה תרמימר בשר ושתה חצי לוג יין האיטלקי אמרה תורה יצא לבית דין ליסקל אלא, הגיעה תורה לסוף דעתו של בן סורר ומורה, שסוף מגמר נכסי אביו ומבקש למודו ואינו מוצא, ויוצא לפרשת דרכים ומלסמם את הבריות. אמרה תורה: ימות זכאי ואל ימות חייב. שמיתתן של רשעים הנאה להם והנאה לעולם, ולצדיקים – רע להם ורע לעולם. וכיון שבשר זה של אביו מצוי לו אתי לאימשוכי אבל בשר של אחרים כיון שלא שכיח מקרה הוא ולא אתי לאימשוכי ולכן דוקא שלא ברשותו של אביו שאינו מפקח אבל ברשות אביו שמפקח שמא יראה אביו לא אתי לאימשוכי (ערוה"ש העתיד שם סי' סט סעי' ז)

⁵¹ דזולל הוא בשר וסובא הוא יין כדאיתא במשלי כג אל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו וזולל הוא לשון זול אמנם אינו אלא אסמכתא (ערוה"ש שם סעי' ה)

⁵² המשך חכמה (פ' כי תצא) מביא תוספתא כאן שאינו נעשה בן סורר ומורה בירושלים, ומבאר שם במשך חכמה לפי שבירושלים שכית הרבה בשר קדשים ויין מעשר שני, אין כאן חטא לנער אם בא למדת הזוללות. ובבית ישראל פ' כי תצא (תש"ח) הביאו, וכתב ע"ז: ולי נראה שאינו בא למדת הזוללות, מפני שאוכלים שם בקדושה, כדאי' יוחנן בן נרבאי וכו' (פסחים נ"ז ע"א) [שצעקה העזרה שאו שערים ראשיכם ויכנס יוחנן בן נרבאי וימלא כריסו מקדשי שמים, אמרו עליו על יוחנן בן נרבאי שהי' אוכל ג' מאות עגלים כו', כל ימי יוחנן בן נרבאי לא נמצא נותר בירושלים]. וגם מעשר שני בפירוש יש בפסוק "ואכלת שם מעשר דגנך וגו' למען תלמד ליראה וגו'.

⁵³ רמב"ם הלכות קידוש החודש פרק ג הלכה ז

⁵⁴ ודלא כמנ"ח מצוה ד' סק"ב וכבר העיר עליו באו"ש שהוא נגד דברי רבנו בפ"ח

⁵⁵ משמע שהיו עולין לעליה וכ"כ הרמ"ה בסנהדרין ע' והמעם שלא יפריעו ויהא להם שם יישוב הדעת ובירוי' פסחים פ"א ה"א סנהדרין פ"ח ה"ב משמע שהי' שם ביהכ"נ, וכ"כ המאירי בסנהדרין וכ' דסעודת מצוה מותר לאכל בביהכ"נ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

אחד ושלשים שהוא ראש חדש⁵⁶, וי"א⁵⁷ דבליל שלשים עשו הסעודה ועלו שם כדי לחשב.

ואין עולין לשם בלילה אלא בנשף קודם עלות השמש י"א כלומר⁵⁸ קודם ששקעה השמש ביום שלשים כדי שיראו עוברי דרכים ויפרסמו, וי"א בעוד חשך סמוך לעמוד השחר, והסעודה היתה ביום⁵⁹. וי"א דבסוף יום ל' עלו שם וישבו שם כל הלילה ועשו סעודה ובבקר ירדו משם בהשכמה ואין עולין לסעודה זו פחות מעשרה⁶⁰.

ואין עולין לה אלא בפת דגן ותבשיל של קטניות אבל לא בפת אורז ודוחן ולא בפת קטניות ועדשים וכיו"ב ולא בבשר ויין שמא יאכלו אכילה גסה וישתכרו וי"א כדי שלא לבייש את מי שאין לו וי"א כדי שתהא עליה לשמה ואוכלין בעת הסעודה, ונהגו לאכל שם בתחלה ענבים⁶¹, וזו היא סעודת

⁵⁶ איתא בשו"ע או"ח (סימן תי"ט) דמצוה להרבות בסעודת ר"ח ע"ש. והביא הכל בו בשם י"מ דהסעודה בר"ח היא זכר לסעודה שהיו עושים לעידי הלבנה בזמן המקדש ע"ש. ועיין בערוך השלחן (סי' תיט ס"ב) פירש דכוונת הכל בו לסעודת עיבור החודש שמוזכרת בסנהדרין דף ע', עיין שם.

⁵⁷ יד רמ"ה כאן

⁵⁸ בלב שלם שם כתב נראה מדברי רבינו שהעליה היתה קודם עלות השחר מתחת לארץ ביום ל"א דהיינו קודם הנץ החמה של יום ל"א והסעודה היתה ביום ל"א עצמו. אבל רש"י פירש בפ' בן סורר ומורה בענין שנראה מדבריו דהסעודה היתה בליל ל"א והעליה היתה סוף יום ל' יעו"ש. ולדבריו ז"ל הא דאמרינן התם דאמר ר' חייא לבניו אחריפו ועולו אחריפו ופוקן אתי שפיר שהסעודה היתה בלילה וביום עולין לה מבעוד יום וסועדין בלילה ובסוף הלילה עד שלא האיר המזרח יוצאין ממנה אבל לדברי הרב ז"ל קשה ועוד שלא הזכיר היציאה וצ"ע ממורי הרב ז"ל. ובבאור חדש מר' שלמה הלוי כתב ומ"ש אלא בנשף קודם עלות השמש, פי' קודם ששקעה השמש ביום שלשים, ולשון עלות השמש שכת' רבי' הוא כלשון שנאמ' (במדבר ט' י"ז) ולפי העלות הענן תרגו' אסתלקות הענן, ופי' זה מוכח מלישנא דבריית' שם. וכנראה העתיק פי' זה מנאווה קודש ובצפנת פענח שם כתב הנה רבינו ז"ל מפרש דלא כרש"י בסנהדרין ד"ע ע"ב דעולין בלילה רק ר"ל קודם נץ החמה וכן הוא בירושלמי פ"ב דמגילה ואנן חמיא רבנן מקדמי לעיבורא ר"ל דהיאך מקדימין קודם להנץ ואמר כדי לזרו במצות וכן הוא בירושלמי פ"ב דשבת ועי' בירושלמי ר"ה פ"ד סה"ד דאמר ר"י כו' שיהיו נכנסין עד שהוא יום כדי שיתעבר תיכף כשיבוא הזמן משמע כפי' רש"י וכן הוא בירושלמי דתענית פ"ד ה"ה ומ"ס שם ומפרש דהך פסוק דשאל קאי אסעודת עיבור החודש והשניה היתה סעודת ר"ח ע"ש וכדי שיאמרו בזמנו עיבורו ועי' סנהדרין דף י' ע"ב לא לקדשו כו' ומכאן ראי' דאף שלא בזמנו א"צ לקדשו זה רק לשון קידוש אבל מ"מ צריך לומר שיהיה היום ר"ח וזה יכול אף בלילה ובה א"ש מה דרצה לחלק בברכות דף ל' ע"ב בין חודש חסר לחודש מלא ע"ש ברש"י ותוס' ועי' בתוספתא פרק ב' דר"ה

⁵⁹ שקל הקודש שם מד

⁶⁰ עי' ברמ"ה שהקשה דהא לעיל פ"ב ה"ח מבואר דקה"ח בשלשה ותי' דמדינא סגי בני' ולפרסם נהגו בעשרה וזהו לשיטתו שעלו בליל ל' ולשאר הראשונים לק"מ

⁶¹ ירו' ברכות פ"ב ה"ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

מצוה של עיבור החדש האמורה בכל מקום. ואם חל יום⁶² ל"א בשבת עושין הסעודה ביום ל"ב.

אבל כשמקדשין את החדש ביום ל' אין עושין סעודה שכבר נתפרסם ע"י הקידוש

י. **אכל בשר עוף אינו נעשה בן סורר ומורה ... טהורין נעשה בן סורר ומורה כי תנן נמי מתניתין להשלים**

אכל כל⁶³ מאכל ולא אכל בשר בהמה אע"פ שאכל אכילה זו מבשר העוף פטור, ואם אכל אכילה זו מבשר בהמה, והשלים⁶⁴ החמשים דינרים מבשר העוף חייב⁶⁵, אבל השלים מבשר נבילות וטריפות או עופות טמאים אינה השלמה ואינו חייב שתה כל משקה ולא שתה יין פטור.

יא. **דבר מצוה תנחומי אנלים דבר עבירה תענית ציבור**

⁶² ירו' מגילה פ"א ה"ד וכפ"י הר"ן בפ"ק דמגילה שם אבל הנמוקי"י פי' שם פירושים אחרים בירו'

⁶³ רמב"ם שם ה"ג וערוה"ש העתיד שם סי' סט סעי' ט

⁶⁴ רבינו דייק לשון הגמרא (סנהדרין ע' ע"ב) להשלים, ופירוש דהרוב בעי שיהא מבשר בהמה, ובשר עוף משלים, ולכן אמר להשלים, ולא להצטרף, ומה דייקו בתוספות ריש פרק כיצד מעברין (עירובין נ"ה ע"ב ד"ה לא צריכא) דהבנין צריך שיהא רוב והמעה משלים. והוא דיוק הגמרא בסוף פרק בהמה המקשה (חולין דף ע"ו ע"ב) ולימא מר משלים לבשר לחומרא ודוק. או"ש שם

⁶⁵ ועיין ערוך לנר סנהדרין ע' ע"ב שכתב "רש"י פי' לשיעור כזית והרמב"ם כתב מתניתין סתמא ולא כתב דלהשלים הוא ולא ידעתי למה גם נבי עוף לא הזכיר השלמה ועד כמה יוכל להשלים ויהי חייב עליו ונראה עד רובו אכן גם דעת רש"י צ"ע קצת דכ' דבכזית פטור אם השלים משקצים ורמשים ומשמע בפחות מכן חייב דלא קרינן ביה אינו שומע בקולו של מקום ומ"ט האיכא השלמה ע"י בריה דחייב אפילו בפחות מכזית ועוד דהא אנן קיי"ל דחצי שיעור אסור מן התורה כר"י וא"כ גם בהשלים בפחות מכזית פטור משום אינו שומע בקולו של מקום. אכן י"ל דרש"י רצה לפרש סתמא גם בלא דהוי בריה וגם לר"ל דס"ל ח"ש מותר מן התורה ובזה הוי השלמה לפטור בכזית דוקא ואף דגם ר"ל מודה דאסור מדרבנן כמבואר ריש פ"ח דיומא (עג ב) והרי אפילו באיסור מדרבנן מקרי אינו שומע בקולו של מקום כדאמרינן לקמן דבר עבירה ת"צ מכ"מ ע"ב הרישא באיסור מדאורייתא איירי דאל"כ סיפא מאי קמ"ל" ובאור שמח כתב "רבינו דייק לשון הגמרא להשלים ופירוש דהרוב בעי שיהא מבשר בהמה ובשר עוף משלים, ולכן אמר להשלים ולא להצטרף, ומה דייקו בתוספות ריש פרק כיצד מעברין דהבנין צריך שיהא רוב והמעה משלים. והוא דיוק הגמרא בסוף פרק בהמה המקשה דף ע"ו ולימא מר משלים לבשר לחומרא ודוק."

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

כיצד אכל⁶⁶ אכילה זו המכוערת עם החבורה הרעה שאוכל עמהם בדבר מצוה, אפילו אכלו בתנחומי אבלים שהיא מצוה מדבריהם הרי זה פטור, וכן אפילו אכל בתענית עבור שהיא עבירה מדבריהם הרי זה פטור מן המיתה.

יב. אנל דבילה קעילית ושתה דבש וחלב ונכנס למקדש

כבר התבאר במסכת נזיר דף ד. שכל כהן הכשר לעבודה⁶⁷, אם שתה יין או שאר משקין המשכרים⁶⁸, אפילו מן החלב או מן הדבילה, אסור לו להכנס⁶⁹ מן המזבח ולפנים, ואם נכנס והוא שתוי יין או שכור משאר משקים המשכרין, אע"פ שלא עבר עבודה הרי זה לוקה, הואיל והוא ראוי לעבודה, ונכנס בשעת העבודה מנוול ככה, הרי הוא מוזהר שלא יכנס. וי"א⁷⁰ שאין בו מלקות אלא אסור מדרבנן⁷¹.

ואם⁷² נכנס שתוי יין ועבד, לוקה⁷³ ועבודתו פסולה, וחייב מיתה בידי שמים. שנאמר (ויקרא י פסוק ט) יין ושכר אל תשת אֶתְּךָ וּבְנֶיךָ אֶתְּךָ בְּבִאֲכֶם אֶל אֱהָל מוֹעֵד וְלֹא תִמְתּוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם. ודין הנכנס ככה מן המזבח ולפנים, ודין היוצא משם אחד הוא, כיצד כגון ששתה רביעית יין בין האולם ולמזבח ויצא לוקה, וכן אם עבד ביציאתו חייב מיתה⁷⁴.

⁶⁶ רמב"ם שם

⁶⁷ רמב"ם ביאת המקדש פ"א ה"א ב והט"ו סה"מ ואלה המצוות ל"ת ענ

⁶⁸ עיין בערוה"ש סעי' יט שאין שיעור בשתיה בשאר משקין אלא כל ששתה והשתכר מזה אסור ועיין לקמן גבי שיעור היין

⁶⁹ כאן לא כתב להכנס לעבוד כיון שאזהרה איכא בעצם הכניסה וכדלקמן

⁷⁰ השגת הראב"ד שם

⁷¹ וז"ל שם "זה לא מצאתיו אלא כשהוא קרב למזבח שכך שנו בתורת כהנים בבאכם אל אהל מועד אין לי אלא אוהל מועד מנין לעשות מזבח כאהל מועד ת"ל אתה ובניך אתך וגו' וכן יציאה כביאה מאתך מ"מ מזבח קאמר אבל לפנים מן המזבח מעלות דרבנן הם ואין בהן מלקות ולא מיתה" וכן דעת תוס' כריתות יג ע"ב ד"ה ונכנס ודעת הרמב"ם כביזמא מד ע"ב דבין מזבח לאולם מעלות דאורייתא נינהו והדיחוי בגמ' דיחוי בעלמא הוא כדרך הש"ס (ערוה"ש הל' בית המקדש סי' יד סעי' כט) ועיין בכסף משנה ובנו"כ על הרמב"ם שהאריכו בביאור הסוגיות לדעת הרמב"ם והראב"ד ואכמ"ל

⁷² שם ה"א והט"ז

⁷³ סנהדרין פי"ט ה"ב

⁷⁴ סמ"ג ל"ת ש הביא מתורת כהנים "אין לי אלא בביאה מניין אף ביציאה תלמוד לומר אתה ובניך פי' אפילו אחד מהן יוצא, מניין לעשות המזבח כאהל מועד תלמוד לומר אתה ובניך פי' בדבר שאתה ובניך חלוקין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ואם היה שכור⁷⁵ משאר משקין המשכרין⁷⁶, אע"פ שאסור להכנס למקדש⁷⁷ מ"מ אינו חייב מיתה. ואם עבד אע"ג שלוקה⁷⁸ עבודתו⁷⁹ כשרה⁸⁰, שאין חייבין מיתה אלא על היין בשעת עבודה, ואין מחלל עבודה אלא שכור מן היין. וי"א⁸¹ שאין שכור משאר משקין אסור מן התורה אלא איסורו הוא מדברי חכמים.

משאר ישראל, רבי אומר נאמר כאן בבאב"מ אל אהל מועד ונאמר בקדוש ידים ורגלים בבואם אל אהל מועד מה להלן עשה גישת מזבח כביאת אהל מועד ועשה בו יציאה כביאה אף כאן כן" **רמב"ם שם ה"ב**⁷⁵

⁷⁶ ובשאר משקין אין שיעור לשתייתו אלא כל שנתבלבלה דעתו לוקה (מנחת חינוך מצוה קנב אות ז) **ולרמב"ם הנ"ל אם נכנס הרי זה לוקה ולראב"ד אינו לוקה**

⁷⁸ עיין בתרנום יונתן על התורה שם שפירש "חמר וכל מדעם מרוי" וכן משמע מדברי האונקלוס שם "חמר ומרוי" משמע שיש איסור דאורייתא בשאר משקים וכדעת הרמב"ם וכן משמע דעת האבן עזרא עה"ת שם שפי' "ושכר העשוי ממין חמה או דבש או תמרים" וכן דעת רבנו בחיי שם ועיין שו"ת הרשב"א ה"א סי' שסג שביאר דעת הרמב"ם שפסק בזה בר' יהודה ולא כר"א

⁷⁹ עיין ערוה"ש שם סעי' יז שהקשה דבבכורות ס"פ מומין אלו איתא שלר' יהודה שאר משקין פוסלים העבודה וא"כ הרמב"ם ודאי לא פסק כר"י ועיי"ש שתירץ דפסקינן כר"י לענין אזהרה אבל לא לענין מיתה והביא ראיות מהש"ס

⁸⁰ והנה במצוה זו ומצות פרוע ראש וקרוע בגדים, חוץ מה שעובר על הלאוין, עובר על עשה דמורא המקדש ג"כ, דכולם מצווים מחמת מורא המקדש ויש לחקור באותם שאין מחללין עבודה וגם אין בהם חיוב מיתה כגון שכור משאר המשכרים שעובר רק בלאו אפשר דאם אין שם כהן אחר וצריכין להקריב התמיד דהוי עשה דרבים אפשר דדחי לא תעשה, אף דאין עשה דוחה לא תעשה שבמקדש, מ"מ עשה דרבים אפשר דדחי אף במקדש, כמו דלא צריך בעידנא, עיין בראשונים ראש השנה (ל"ב ע"ב) גבי שופר (שבלי הלכ"ט ר"ה סי' רצ"ד), ואין כאן מקומו. עכ"פ אם נאמר דדחי א"כ העשה דוחה ומותר לעבוד, אך לפי מה שכתבנו דאיכא ג"כ עשה דמורא המקדש, א"כ אין העשה דוחה לא תעשה ועשה אף בעשה דרבים (מנחת חינוך שם אות יא)

⁸¹ רמב"ן עה"ת שם וכן משמע מרש"י עה"ת שם שפירש יין ושכר "יין דרך שכרותו" ועיין כריתות יג ע"ב תוד"ה אמר רב הלכה כרבי אליעזר שהקשו "ואם תאמר והא אמר רב (כתובות דף י:) אבל תמרים אל יורה ויש לומר דהתם מדרבנן אבל מן התורה יין דוקא" וא"כ ליכא לדבריהם איסור תורה כלל ולכאורה תוס' לשיטתם שאין איסור אלא בעבודה ולא בכניסה וא"כ לא מצינו חילוק בין אזהרה למיתה אלא תמיד חייב שניהם ולהכי לא מסתבר לאסור במשקים אבל לרמב"ם שיש חילוק גם ביין א"כ דינ משקין בעבודה ובכניסה כדין יין בכניסה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

